

Manévr podél fronty

Podplukovník Jiří NEČAS

Před zavedením jaderných zbraní do výzbroje armád byl převážně používán manévr z hloubky, tj. zasazování druhých sledů a záloh k rozvíjení úspěchu. Manévr podél fronty byl znám převážně jako rokádní přesun druhých sledů a záloh v hloubce vlastní sestavy.

Použití jaderných a raketových zbraní a z něho vyplývající zředění sestav, široká pásma činnosti, vysoká tempa, boj na směrech, vznik mezer a tím odkrytých boků a křídel, spolu s plnou motorizací a mechanizací armád, neobyčejnou měrou zdůraznily význam manévru v soudobém boji a operaci vůbec a manévru podél fronty zvláště.

Manévr z hloubky považují vcelku za známou problematiku, kterou osvětlují i nové řády. Proto se budu zabývat méně jasnou a zřídka procvičovanou otázkou **manévru podél fronty** (přesněji vyvedením svazku bojujícího v prvním sledu v dotyku s nepřítelem z pasivního úseku, jeho rokádním přesunem podél fronty a zasazením z chodu na novém, odlehlejší směru).

Zaměřím se především na stupeň vševojskového svazku a to v útoku, aby vynikla náročnost celého problému.

Při realizaci manévru podél fronty je nutno v plné míře respektovat obecné požadavky, které platí pro všechny druhy manévru.

Jde především o **efektivní využití účinků jaderných zbraní**. V našem případě je to možné a nutné v první a třetí fázi manévru podél fronty, tj. při vyvedení vojsk z dotyku a dále při jejich zasazení na novém směru. Jaderné údery (za příznivých podmínek i pozemní) mohou rozhodným způsobem usnadnit nejen „odpoutání“ vojsk z dotyku s nepřítelem, ale i jejich zasazení na novém směru.

Značně vystupuje do popředí **požadavek na rychlý manévr**, poněvadž téměř vždy bude probíhat pod tlakem času, především ve snaze využít noční doby. Zámysl manévru podél fronty musí být **jednoduchý**, aby velitelé a štáby se vyhnuli zbytečným soustřeďováním a přeskupováním vojsk. V neposlední řadě je třeba zabezpečit **skrytost** manévru a tím nejen uchránit vlastní vojska před údery zbraní hromadného ničení nepřítele, ale dosáhnout i **překvapení**, které je možné při důsledném respektování všech dříve uvedených požadavků.

Soudobé operace a boje jsou typické kromě jiného značnou složitostí situací a jejich rychlými zásadními změnami. Vzniká tudíž otázka, kdy může vzniknout možnost nebo nutnost manévru podél fronty.

V podmínkách boje a operace **bez použití jaderných zbraní** — kdy vojska bojují v podstatně nižších tempech, často i v užších pásmech a tudíž s menšími mezerami, nebo dokonce bez nich — lze tuto formu manévru považovat za méně častou.

Jiná situace bude při **oboustranném použití jaderných zbraní**, kdy všechny aspekty soudobé operace budou vyžadovat i manévr podél fronty.

V **armádní útočné operaci** můžeme vyvést svazek z vedlejšího nebo pasivního směru se zámyslem (viz schéma 1):

1. zasadit uvolněné síly a prostředky na směr hlavního úderu armády, aby-
chom dosáhli výraznější převahy a tím i vyššího tempa útoku. Tato varianta
bude vcelku převažovat;
2. udeřit do boku nebo týlu nepřátelského uskupení na odlehlejší směru;
3. přehradit mezeru v sestavě, nebo vytvořit hloubku obrany na směru sil-
ného protiúderu nepřítele;
4. obklíčit a zničit nepřátelské uskupení na jiném směru v pásmu armády,
případně v součinnosti se sousední armádou.

Někdy můžeme vševojskový svazek vyvést ze směru hlavního úderu armády na jiný směr. Bude tomu tak, v případě nutnosti přenést směr hlavního úderu armády a za situace, kdy armáda nemá dostatek volných sil a prostředků v hloubce. Poslední podmínka v podstatě platí pro všechny varianty v útočné i obranné operaci.

V **obránné operaci armády** můžeme vyvést svazek prvního sledu z vedlejšího nebo pasivního směru s cílem (viz schéma 2);

1. přehradit mezery vzniklé průlomem nepřítele;
2. provést protiúder samostatně, nebo v součinnosti se svazkem druhého
sledu armády;
3. přejít do protiútoků po úspěšném protiúderu druhým sledem armády.

Tyto varianty v útočné a obranné operaci přicházejí v úvahu za předpokladu, že nepřítel v pásmu vyváděného svazku nevede aktivní činnost. Kromě toho vyvedení svazku v obraně vyžaduje, aby vzniklou mezerou bylo možno v případě nutnosti (tzn. při pokusu nepřítele ji využít k proniknutí do týlu) přehradit části vyvedeného svazku nebo jinými silami, které zabezpečit i palebně, včetně jadernými údery.

Nebudu podrobně rozebírat všechny varianty, jejichž výčet při složitosti soudobých operací jistě není úplný. **Zaměřím se na manévr svazku podél fronty v útočné operaci za použití zbraní hromadného ničení.**

Manévr podél fronty můžeme v podstatě rozložit na tři fáze:

postel, ale ne manévr

1. vyvedení svazku z prvního sledu;
2. jeho rokádní přesun na nový směr;
3. zasazení svazku na novém směru.

Útočící svazek prvního sledu lze vyvést v podmínkách, kdy jeho vojska jsou mimo dotyk s nepřítelem, nebo v bezprostředním dotyku s ním.

V **prvním případě**, kdy např. svazek bude pronikat mezerou v sestavě odcházejícího nepřítele, vyvedení nebude narážet na zvláštní potíže, je proveditelné v libovolné denní době a v závislosti na konkrétní situaci několika způsoby. Především může dojít k variantě, že svazek aniž by křížoval směr sousedů, **za stálého postupu** šikmo dopředu je vyveden na nový směr. Je to případ nejjednodušší a nevyžaduje složitá organizační opatření. Je-li nový směr značně odlehlý, je nutno volit jiný manévr. V každém případě je však již **nezbytné, aby**

vyváděný svazek se zastavil, alespoň dočasně. Pak se na nový směr může přeskupit:

1. úpravou sestavy tím, že křídelní útvar prvního sledu a útvar druhého sledu se vykloní do rokádního směru a jako útvary prvního sledu se přesunou na nový směr;

2. dočasným „soustředěním“ svazku v dosaženém prostoru (např. k doplnění zásob pohonných hmot a střeliva), úpravou pochodové sestavy a přesunem na nový směr;

3. postupným vyváděním, přesunem a zasazováním na novém směru po útvarech (blíže viz „třetí fáze manévru podél fronty“).

Značně složitější bude **vyvedení svazku z bezprostředního dotyku s nepřítelem**. Obtížnost závisí i na konkrétní situaci nepřítele. **Vojska nepřítele mohou ustupovat**. Tento případ bude snadnější než, kdy se **nepřítel bude bránit na místě**. Pro manévr v obou případech bude nejvýhodnější využívat noční doby, která umožní skryté odpoutání vlastních vojsk od nepřítele. Ve výjimečných případech může být využito snížené viditelnosti (např. mlhy) nebo umělého zadýmování.

Vyvést vlastní vojska při **odchodu nepřítele** bude snadnější. Je třeba především zastavit další postup svazku. Za výhodných podmínek to bude možné ihned po obdržení rozkazu k vyvedení, jindy zase až vojska v dotyku vyjdou na výhodnou terénní čáru, která jim usnadní vyjít z dotyku.

Pro „**odpoutání**“ je nutné ponechat v dotyku část sil. Tato clona může zajišťovat vyvedení hlavních sil buďto činností na místě, nebo za pohybu. Vyvedená vojska se shromáždí po útvarech, nebo svazek jako celek. Zavisí to na způsobu zasazení na nový směr.

Těžší bude vyvádět vojska z dotyku **s nepřítelem, který se brání na místě**. Je nebezpečí, že po zjištění odpoutávání našich vojsk může nepřítel po úderech zbraněmi hromadného ničení přejít k aktivní činnosti. Této variantě věnujme proto větší pozornost. Úspěšné vyvedení bude záviset především na jeho rychlosti a proto k jeho uskutečnění je třeba využít maximálního množství cest. Dále by mělo probíhat utajeně, za dovedného využití terénu, denní doby, zadýmování a jiných klamných opatření a za rozsáhlého ženíjního zatarasování.

Je nezbytné udržet po dobu vyvádění neustálý „**palebný dotyk**“ s nepřítelem, a to pěšími zbraněmi, tanky a dělostřelectvem. Proto se i v tomto případě ponechává v dotyku část sil a prostředků. Tyto zesílené motostřelecké a tankové jednotky maskují a kryjí vyvedení hlavních sil z dotyku aktivní činností, jejíž ráz se nesmí zásadně lišit od charakteru boje před vyváděním. Krycí jednotky je možno později výhodně využít jako zadní zajištění v době, kdy svazek bude opouštět pásmo dosavadní činnosti.

Vyváděné jednotky se shromáždí v praporech prvního sledu po rotách na směry (osy) pozdějšího přesunu. Z hlediska utajení bude výhodnější, kdy pěchota bude nasedat na obrněné transportéry až v shromážděních. Bude odcházet pěšky k vozidlům a teprve jejich přesun od fronty bude třeba palbou zvukově zamaskovat. Nejsložitější je vyvedení tankových jednotek z dotyku. Aby nepřítel při vyvádění tanků neodhalil náš zámysl je nezbytné, ponechat část tanků v dotyku a celý manévr zamaskovat palbou. Vyvedené jednotky se shromáždí v prostorech výhodných nejen z hlediska ochrany proti zbraním hromadného ničení, ale i skrytých proti pozemnímu radiolokačnímu průzkumu nepřítele.

Diskusí je problém vzdálenosti prostorů shromáždění vyvedených vojsk, kdy se do protikladu dostávají dvě hlediska. Předně je to zásada, že nejlépe jsou chráněna před jadernými údery ta vojska, která jsou v bezprostředním dotyku s nepřítelem a za druhé je to požadavek shromáždit vojska do prostorů, které jsou mimo účinný dosah určitých zbraní. Z hlediska soudobých i perspektivních vlastností zbraní, včetně jaderných, považují ze reálnější druhé hledisko, přičemž jde v podstatě jen o stanovení konkrétních vzdáleností od čáry dotyku. Tyto mohou být v závislosti na situaci různé a nelze pro ně stanovit šablonu. Vezme-li se však v úvahu možnost nepřítele provádět jaderné údery malé mohutnosti prakticky i na vojska v dotyku, lze ve většině případů považovat za účelnou takovou vzdálenost shromaždišť praporů prvního sledu od čáry dotyku, která by je stavěla mimo palbu protitankových prostředků a dosah zbraní Davy Crockett — tzn. asi 4—5 km.

Prapory druhého sledu pluků, které jsou v odpovídající vzdálenosti od čáry dotyku, se ponechávají na místě a podle situace se přeskupují k přesunu. Pluky druhého sledu obdobně zůstávají na místě a připravují se k přesunu, při čemž je výhodné předvídat jejich zasazení na novém směru v prvním sledu svazku. Vzhledem k tomu, že vyvádění vojsk z dotyku je neobyčejně citlivé údobí, je nezbytné, aby jednotky a útvary druhého sledu byly stále připraveny zasáhnout na ohrožený směr, v případě, že nepřítel vyvádění vlastních vojsk odhalí a zahájí aktivní činnost. Při shromažďování vyvedených vojsk je třeba se vyvarovat složitým přeskupováním, jako např. „vytahování“ posilových prostředků ze sestav útvarů a jejich soustředění do organických celků, nebo přidělování jiným útvarům. Mnohem výhodnější budou tato opatření, jsou-li nezbytná, po přesunu na nový směr.

Složitě je též správně organizovat činnost oddílů vojskových raket a dělostřelectva svazku při vyvádění z dotyku, zvláště z hlediska předvídaných úkolů na novém směru, kdy může dojít k zasazení svazku z chodu k průlomu obrany nepřítele, nebo do mezery v sestavě nepřítele. V prvním případě je třeba vyvést z dotyku oddíl vojskových raket a dělostřelectvo v maximálním množství a co nejdříve, aby průlom na novém směru byl dostatečně palebně připraven a podporován. V tom případě je třeba, aby jaderné údery na nepřítele, který by v pásmu vyváděného svazku přešel k aktivní činnosti, připravil a uskutečnil velitel armády. Ve druhé alternativě je možné, aby vyvedení vojsk z dotyku zabezpečil oddíl vojskových raket a dělostřelectvo přidělené útvarům prvního sledu.

Úsilí organických prostředků svazku **protivzdušné obrany** bude soustředěno na obranu oddílů vojskových raket. Celková obrana svazku před údery prostředků vzdušného napadení nepřítele bude úkolem armády a to především letectva a protiletadlových raketových prostředků.

Pro úspěšný manévr a zvláště vyvedení vojsk z dotyku s nepřítelem je nezbytným předpokladem dovedně organizovat **zabezpečení bojové činnosti vojsk**.

Hlavním úkolem **průzkumu** při vyvádění vojsk z boje je zjistit prostředky jaderného napadení nepřítele a jeho síly a prostředky v dotyku. Kromě toho je nezbytné sledovat charakter činnosti nepřítele a včas zjistit příznaky jeho možného přechodu k aktivní činnosti v případě, že se mu podařilo odhalit vyvádění našich vojsk z dotyku. Tyto úkoly mohou plnit hlavně prostředky vzdušného průzkumu odposlechem jeho rádiových sítí a průzkumnými jednotkami útvarů prvního sledu. Průzkumnou rotu svazku bude účelné včas a přednostně vyvést

z dotyku s nepřítelem, soustředit a urychleně přesunout do nového pásma činnosti s úkolem zabezpečit včas veliteli svazku dostatek zpráv o nepříteli a rázu jeho činnosti v tomto pásmu.

Z hlediska **ochrany vojsk proti zbráním hromadného ničení** je prvořadým úkolem utajeně vyvést vojska z dotyku nepřítele. Vojska nelze shromažďovat na dlouhou dobu ve velkých organických celcích, ale rozmísťovat rozptýleně, maximálně po praporech a v předem prozkoumaných prostorech. Je třeba mít v pohotovosti všechna opatření k likvidaci následků napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítelem.

Zvýší se důležitost **maskování a klamání nepřítele**, která mohou při dobré organizaci značným způsobem ztížit nepříteli odhalit vyvádění našich vojsk. Hlavní bude palebné maskování motorů při vzdalování se vozidel od čáry dotyku, pokračování bojové činnosti takového charakteru, jaká byla před zahájením vyvádění, zřizování klamných prostorů shromaždišť vojsk za použití prostředků protiradiolokačního maskování, ponechání v prostoru rádiových sítí ve stejném rozsahu spolu s vysíláním klamných rozkazů pro pokračování v útočné činnosti apod.

Úsilí **topografického zabezpečení** se zaměřuje již v době vyvádění vojsk především na činnost v novém pásmu svazku. Vojska musí včas dostat všechny topografické údaje pro studium terénu a jeho vyhodnocení a pro propočty a plánování bojové činnosti, včetně zabezpečení dělostřelectva a oddílů vojskových raket v novém prostoru.

Bojovat s radiotechnickými prostředky nepřítele bude armáda, přičemž bude výhodné zaručit velení vojskům nepřítele v dotyku s vyváděným svazkem, zvláště podaří-li se nepříteli manévr odhalit a jsou-li zjištěny spolehlivé příznaky, že se připravuje k aktivní činnosti.

Úspěch vyvedení z boje bude značně závislý na **ženijním zabezpečení**, které bude zaměřeno na zřizování ženijních zátarasů, přípravu objektů k ničení a úpravu cest pro přesun na nový směr.

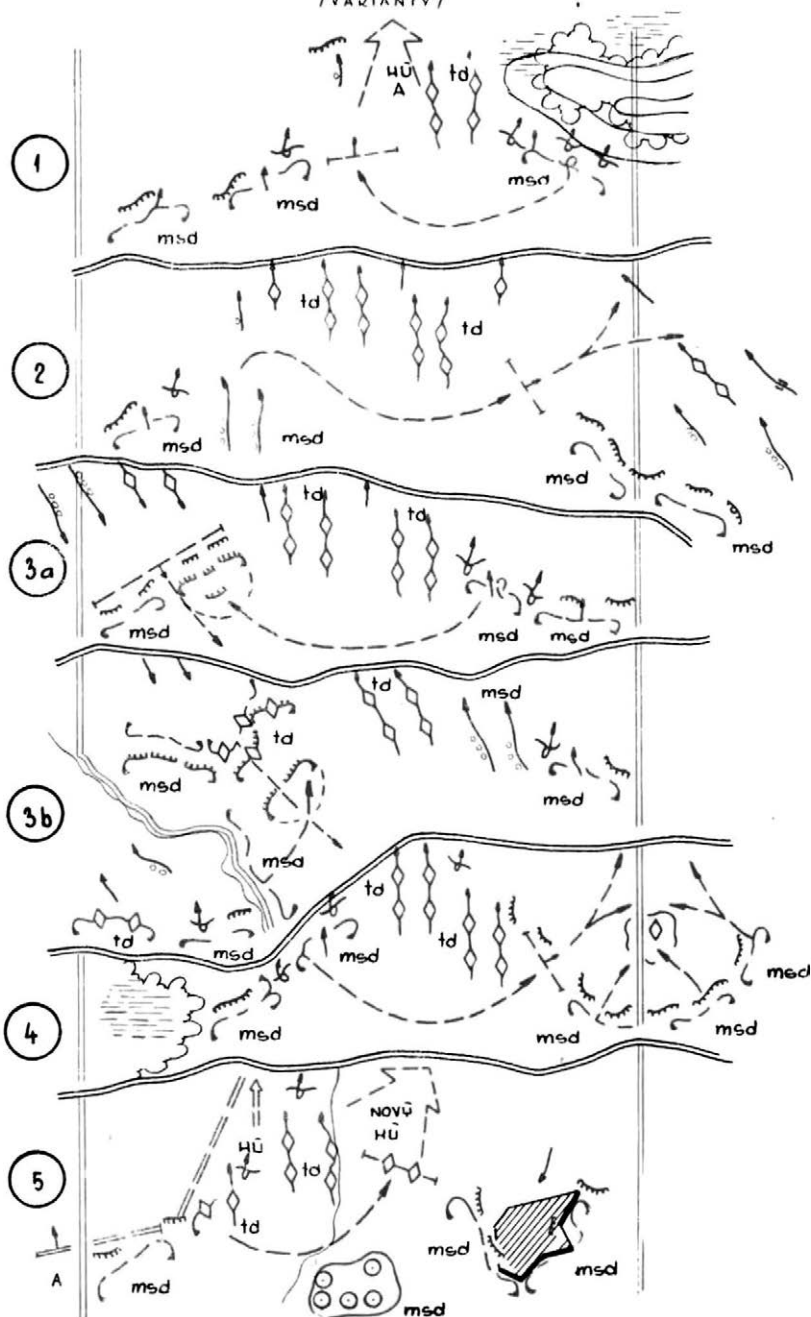
Složitá bude organizace **týlového zabezpečení**, zvláště pro nedostatek času. Podle situace a potřeby se využívá soustředění vojsk před přesunem do nového pásma činnosti k doplnění zásob (hlavně pohonných hmot a střeliva) a k odsunu raněných, aby svazek na novém směru měl maximálně volnou kapacitu zdravotnických zařízení. Dovednou organizací práce týlu je nezbytné zabezpečit, aby týlové útvary a zařízení nenarušovaly shromažďování vyváděných vojsk a později jejich rokádní přesun. Proto bude někdy vhodné týlové útvary a zařízení, které nejsou nutné pro přímé zabezpečení vojsk, včas přesunout do nového prostoru. U útvarů nebo svazku se v tom případě zanechávají jen nutné pohyblivé zásoby materiálu a dílenské, odsunové a zdravotnické prostředky. Podle situace a potřeby je možné využít doby, po kterou vojska se zdržují v prostorech shromaždišť, k ošetření bojové a dopravní techniky.

Vyvedení vojsk z dotyku je nejdůležitější a nejobtížnější fází manévru podél fronty. Úspěch bude záviset na iniciativě velitelů všech stupňů a jejich schopnostech využívat válečné lsti, na dovednosti, sladěnosti a organizátorských schopnostech štábu a v neposlední řadě na stupni vycvičenosti vojsk.

Druhou fází manévru podél fronty je přesun svazku do nového pásma činnosti. Podle způsobu manévru lze uvažovat o těchto variantách přesunu (viz schéma 3):

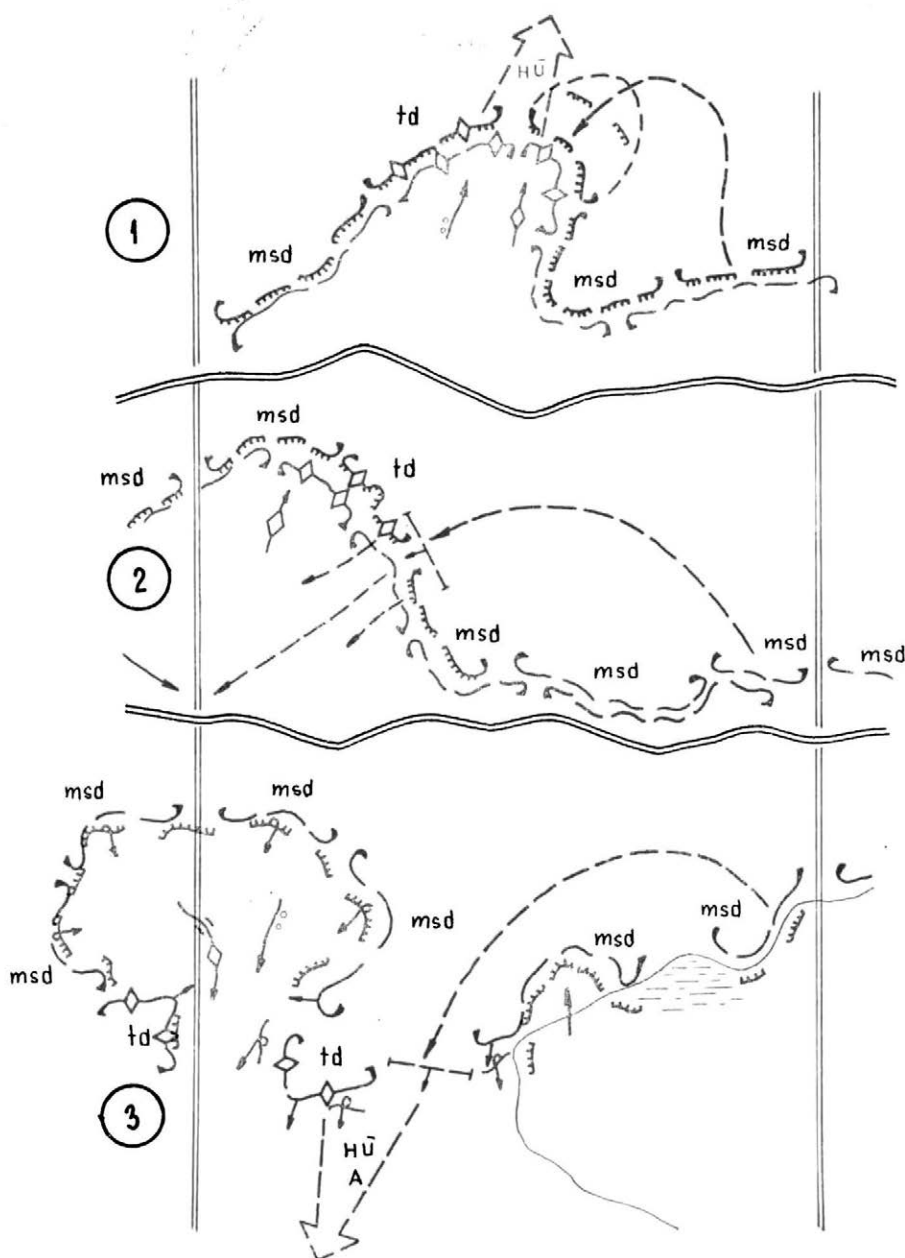
MANÉVR PODĚL FRONTY V ÚTOČNÉ OPERACI

/ VARIANTY /

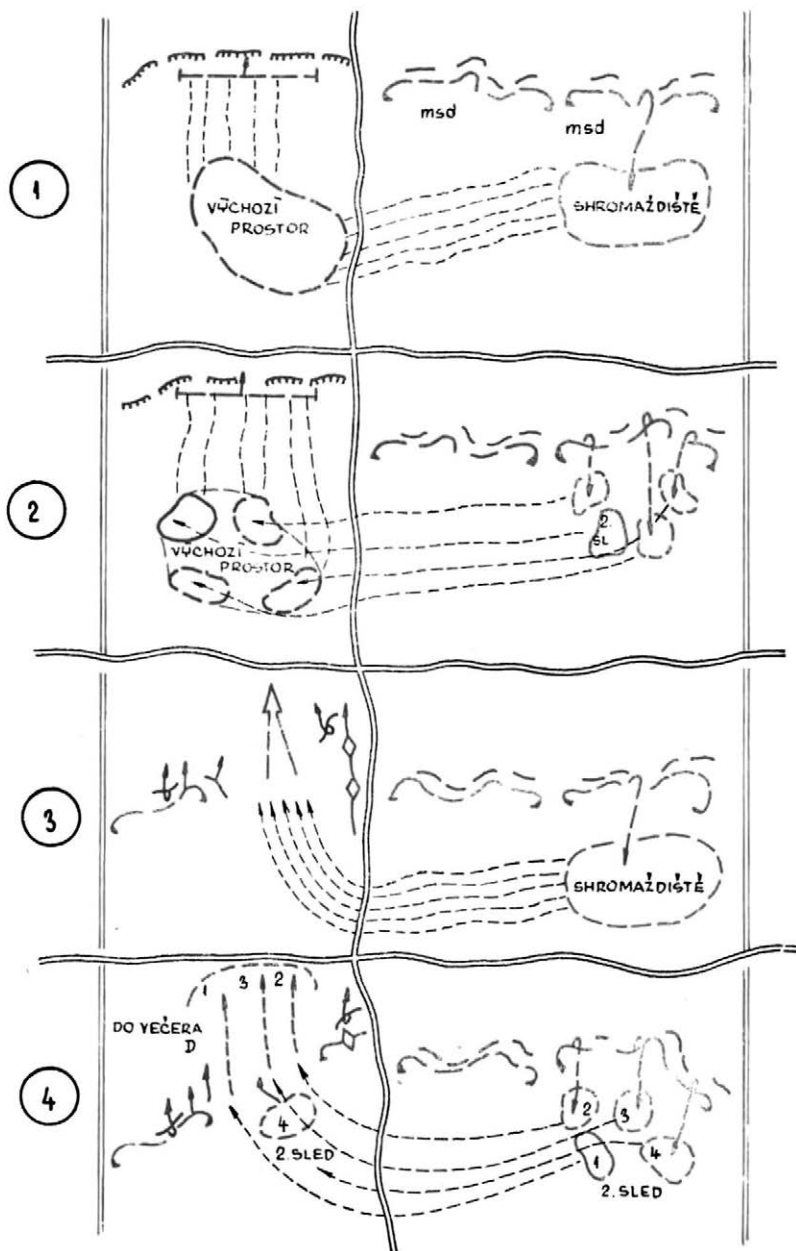

MANĚVR PODĚL FRONTY V OBRANNĚ OPERACI

/VARIANTY/

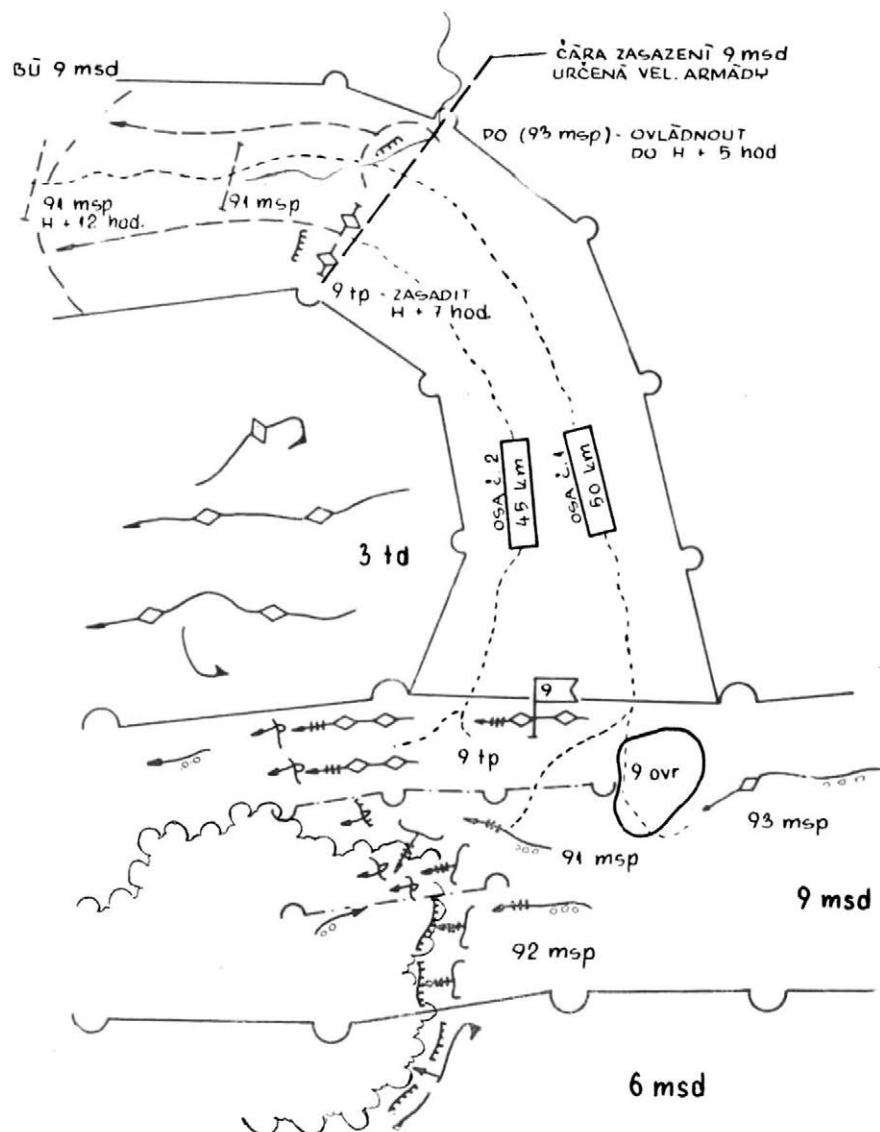

PŘESUN SVAZKU NA NOVÝ SMĚR / VARIANTY /

POSTUPNĚ VYVEDENÍ A ZASAZENÍ SVAZKU

/ VARIANTA /

POZNÁMKA: DOBA SITUACE 9 msd V DOTYKU = „H“

1. svazek se shromáždí v určeném prostoru a z něho se jako celek přesune do výchozího prostoru před zasazením na novém směru;

2. svazek se do výchozího prostoru na novém směru přesune po útvarech postupně, jak dosáhnou pohotovost ve shromaždištích;

3. svazek se shromáždí a po vydání a proniknutí úkolů zahájí přesun a z něho bez zastávek je zasazen na novém směru;

4. svazek se po vyvedení z dotyku jako celek nesoustřeďuje, ale jeho útvary se po dosažení pohotovosti v prostorech shromaždišť a obdržení úkolu postupně samostatně přesunují a bez zastávek zahajují plánovanou činnost na novém směru.

Volba jednotlivých variant je závislá na řadě faktorů, jako např.:

- rázu činnosti nepřítele na původním i novém směru,
- charakteru bojové činnosti svazku v novém pásmu činnosti,
- vzájemné vzdálenosti obou směrů činnosti svazku,
- časových lhůtách, které mají štáby a vojska pro přípravu a vlastní manévr.

Pro ulehčení zasazení na novém směru a úsporu času je výhodné zkrátit délku proudů a **přesunovat svazek po maximálním počtu os**. Komunikační možnosti středoevropského válčičtí ve většině případů umožňují přesunout každý útvar prvního sledu po dvou osách a kromě toho je účelné vyhradit jednu až dvě osy pro svazek jako záložní.

Osy rokádního přesunu svazku nemohou probíhat v malé vzdálenosti od linie fronty a přetínat pásma sousedních svazků v blízkosti čáry dotyku. Volba os přesunu je závislá na celkové konfiguraci fronty, při čemž nejbližší od ní vzdálená osa přesunu by měla probíhat za zádi druhých sledů sousedních svazků.

Umožňuje-li to komunikační síť, je možno vhodnou volbou os přesunu dosáhnout i oklamání nepřítele, samozřejmě spolu s jinými klamnými opatřeními. K tomu účelu je svazek přesunován podél čáry dotyku nebo šikmo od fronty a ve vhodném prostoru může být náhle změněn směr přesunu do nového pásma činnosti.

Obtížným problémem a zároveň těžištěm práce štábu v této etapě je **vyvést vojska svazku na osy přesunu v sestavě předvídané pro zasazení**, což je ve většině případů nutné, i když někdy lze počítat s možností uspořádání sestavy ve výchozím prostoru před zasazením.

Někdy bude výhodné vysunout předem předsunutý odřad s cílem zabezpečit čáru zasazení svazku. V případě, že svazek bude z chodu prolamovat obranu nepřítele, přesunuje se oddíl vojskových raket, dělostřelectvo a protiletadlové prostředky předem (pod ochranou předsunutého odřadu), aby byly včas připraveny k uskutečnění palebné přípravy útoku a jaderných úderů. Je-li svazek zasazován na novém směru do mezery v sestavě nepřítele, není nutno uvedené prostředky předsunout, ale naopak je výhodné posilové prostředky přesunout společně s útvary, kterým byly přiděleny.

Vzhledem k blízkosti fronty organizuje se během rokádního přesunu svazku **pochodové zajištění**, při němž je třeba položit důraz na zajištění boku od fronty který může být ohrožen nepřátelskými jednotkami proniknuvšími mezerami ve vlastní sestavě. Kromě toho bude účelné organizovat i zadní zajištění, zvláště

pak v první fázi přesunu. Toto je možno vytvořit z motostřeleckých a tankových jednotek, které chránily vyvedení hlavních sil svazku z dotyku s nepřítelem.

Důležitou a někdy i rozhodující úlohu při přesunu na nový směr může sehrát **pořádková a regulační služba**. Tím spíše, že přesunovaný svazek bude nezbytně — i když v hloubce — příčně protínat pásma armádních záloh a velitelských stanovišť, týlové komunikace apod. Proto bude účelné, aby rokádní přesun svazku byl plánován a časově a prostorově sladěn s jinými přesuny ve štábu armády. Z hlediska regulační služby je výhodné zabezpečit silami přesunovaného svazku shromáždění vojsk a jejich vyvedení z prostorů shromaždišť na osy přesunu a později jejich rozčleňování a rozvinování na čáře zasazení. Vlastní přesun pak zabezpečit péčí armády.

Třetí fázi manévru podél fronty je zasazení svazku na novém směru, které lze uskutečnit v podstatě dvěma způsoby.

Předně je to **útok na bránícího se nepřítele z chodu**. Tato varianta je v novém Polním řádu dostatečně vysvětlena a proto se jí v dalším nebudu zabývat.

Druhý způsob je **zasazení svazku do mezery v sestavě vlastních vojsk i nepřítele** k rozvíjení úspěchu a rychlému proniknutí do hloubky sestavy nepřítele, k pronásledování odcházejícího nepřítele, k ničení přisunovaných záloh nepřítele ve střetném boji apod. Přitom, jak jsem již uvedl, je možno svazek zasadit jako celek nebo **po útvarech**.

Zastavme se blíže u poslední možnosti, která je v praxi velmi málo používána, přestože v podmínkách operace za použití jaderných zbraní je často velmi výhodná, zvláště může-li být využito úspěšné činnosti jiných sousedních svazků. Jaký je princip tohoto způsobu. Nečekat po vyvedení z dotyku na shromáždění celého svazku, tím ztrácet drahocenný čas a vystavovat vojska možným jaderným úderům nepřítele, ale využít schopnosti motostřeleckých a tankových útvarů k samostatnému boji. Proto je postupně po shromáždění přesunout na nový směr a z přesunu v mezeře ve vlastních vojskách přejít plynule do pronásledování.

Tento způsob můžeme uskutečnit takto. Využít útvar druhého sledu, nebo útvar vystřídáný z dotyku k nočnímu odpočinku a okamžitě jej vyslat, po příslušném posílení, jako předsunutý odřad společně s průzkumnými prostředky svazku do nového pásma činnosti. V dalším vyvádět jednotlivé útvary z dotyku a po dosažení pohotovosti v prostorech shromáždění je i s posilovými prostředky samostatně přesunovat a postupně na novém směru zasazovat. Úkoly jednotlivým útvarům je třeba časově a prostorově určovat tak, aby bylo postupně dosaženo opětného spojení celé divize. Přitom není nutné, ba dokonce ani žádoucí, určovat čáru zasazení a tím zbytečně zpomalovat postup vojsk a vystavovat je případným jaderným úderům nepřítele.

Důležitá je **volba doby vyvedení a přesunu oddílů vojskových raket**. Závisí především na tom, zda tento útvar bude muset být připraven v původním pásmu činnosti k úderům a tak zabezpečit vyvedení vojsk z dotyku. Jestliže tomu tak nebude (zabezpečí-li raketové vojsko armády), je možno jej přesunout pod ochranou vševojskových útvarů (předsunutého odřadu) na nový směr tak, aby byl co nejdříve schopen uskutečnit jaderné údery v jejich prospěch.

Z hlediska svazku je tento způsob zasazení na novém směru velmi náročný na **organizaci velení**. Vojska a týly budou rozloženy na velkých vzdálenostech

a mohou uskutečnit všechny tři fáze manévru současně. Bude výhodné, aby zesílené předsunuté velitelské stanoviště bylo přemístěno co nejdříve na nový směr (asi za prvými dvěma útvary) a odtud organizovalo zasazení útvarů do mezery. Vyvedení zbývajících útvarů z dotyku a přesun zbytku svazku lze řídit z velitelského stanoviště.

Velmi důležitá budou včasná opatření v oblasti materiálního zabezpečení vojsk. Především půjde o doplnění zásob střeliva, pohonných hmot a proviantu a tím zabezpečení samostatnosti útvarů na dlouhou dobu.

Schéma 4 uvádí **příklad postupného vyvedení a zasazení svazku na novém směru.**

Velitel armády se rozhodl vyvést 9 msd z dotyku a zasadit ji na nový směr. 9 msd má v prvním sledu tři pluky (9 tp pronásleduje nepřítele, 91 msp bojuje s nepřítelem, který využívá lesa ke zpomalení postupu pluku a 92 msp narazil na obranu nepřítele) a jeden msp ve druhém sledu.

Ideou manévru velitele 9 msd je:

- vyslat pluk druhého sledu (93 msp) jako PO,
- postupně vyvést 9 tp a 91 msp (nejdříve 9 tp — pronásleduje, potom 91 msp — zatlačuje nepřítele) a přesunout je na nový směr (9 tp v prvním sledu, 91 msp ve druhém sledu),
- 92 msp zabezpečit v původním pásmu 91 a 92 msp vyvedení divize (využít k tomu druhý sled 92 msp) a přesunout jej na nový směr na zádi divize,
- 9 ovr přesunout za 93 msp a VS 9 msd za 9 tp.

Pro větší názornost uvádím hrubou časovou kalkulaci (nový směr divize vzdálen od původního asi 50 km):

Činnost	93 msp	9 tp	91 msp	Poznámka
	Potřebná doba v hodinách			
Rozhodnutí velitele 9 msd a vydání úkolů	1			Pro 92 msp se rozpočet nedělá
Rozhodnutí velitelů pluků a vydání úkolů	1			
Vyvedení útvarů z dotyku (doplnění)	—	2	4	
Přesun útvarů na nový směr	2	2	5	
Zasazení útvarů na novém směru	1	1	1	
Celkem	5	7	12	

Časová závislost zasazení na novém směru je patrná nejenom na délce přesunu, ale především na charakteru bojové činnosti útvarů před vyvedením z dotyku, který takto zásadně ovlivňuje i volbu bojové sestavy na novém směru.

Zkušenosti ze cvičení dosvědčují, že nereálnost řady rozhodnutí pro manévr podél fronty je zapříčiněna nedocenením délky doby, nutné pro rozhodnutí velitelů všech stupňů, proniknutí rozkazů pro vyvedení vojsk z dotyku a případné jejich doplnění a konečně doby, potřebné pro uspořádání vojsk před přesunem.

Složitost manévru podél fronty se projeví též v práci velitelů a štábů. Úspěšné praktické zvládnutí této problematiky bude záviset na iniciativě, rychlosti a přesnosti práce velitelů a všech příslušníků štábu, na jejich organizátorských schopnostech. Složitost je znásobována nedostatkem času, vzhledem ke snaze vyvést a přesunout svazek během noci a zasadit jej zrána dalšího dne. Jak jsem ukázal, pro praktické řešení manévru podél fronty se nabízí celá řada alternativ a proto nemohu dát návod k jednání velitelů a štábů v každé situaci. Tak složitý problém nelze řešit podle určitého vzoru nebo šablony. Budu se proto zabývat jen metodou práce velitelů a štábů při organizaci manévru podél fronty s cílem zasadit svazek na novém směru k průlomu obrany nepřítele z chodu.

Manévr svazku podél fronty bude zpravidla řešit velitel armády při rozhodování pro příští den. Lze předpokládat, že štáb armády nebude schopen v krátké době, po rozhodnutí velitele armády, zamýšlený manévr detailně napláňovat a vydat divizi ucelený rozkaz. Proto je možno očekávat, že příprava a vydání úkolů příslušnému svazku bude probíhat postupně, asi v tomto sledu:

- nařízení k vyvedení svazku z dotyku a k přípravě přesunu;
- plánování přeskupení v rámci armády (pro vyváděný svazek jeho přesun) a zasazení vyvedeného svazku k průlomu obrany nepřítele z chodu. V tomto období bude probíhat souběžně plánování, zabezpečované postupným informováním svazku o úkolu. Přitom velitele vyváděného svazku nelze zvát na VS armády k vydání úkolu na novém směru, což je běžnou praxí jde-li o zasazení svazku z druhého sledu armády;

- vydání bojového rozkazu velitele armády pro přesun a útok svazku na bránícího se nepřítele.

Tento sled přípravy a vydání úkolů štábem armády, zásadním způsobem ovlivní práci velitele a štábu vyváděného svazku.

Velitel a štáb svazku po obdržení nařízení k vyvedení svazku pracuje obvyklým způsobem. Důležité je, aby štáb včas zpracoval kalendářní plán práce jehož dokonalé promyšlení může zásadně ovlivnit pozdější činnost štábu i vojsk.

Je výhodné učinit organizační opatření k jeho „rozdělení“ na dvě pracovní skupiny. Jedna část štábu (příslušníci VS) může plánovat vyvedení vojsk z dotyku, zabezpečovat vydání, proniknutí a pochopení příslušných rozkazů a později výjezdy zabezpečovat vyvedení vojsk z dotyku, jejich shromáždění a přípravu k přesunu. Druhá část štábu (příslušníci zesíleného PVS) může v rámci souběžného plánování s armádou postupně připravovat podklady pro rozhodnutí velitele a rozkazy pro přesun a útok svazku.

Velitel a štáb svazku se musí snažit, aby úkoly pro zasazení z chodu byly podřízeným doručeny před zahájením anebo v průběhu přesunu do výchozího prostoru (bude-li zaujímán).

Velitel svazku je povinen za denního světla provést rekognoskaci s veliteli podřízených útvarů, na ní upřesnit své rozhodnutí přijaté podle mapy a součinnost při útoku z chodu. Tyto úkoly bude zajišťovat především druhá skupina štábu svazku, která je s nimi dobře seznámena.

Další činnost velitelů, štábů a vojsk při útoku z chodu je určována ustanoveními nového Polního řádu a proto ji nerozebírám.